

Nr. 11 (205) / 2022
Indexat în
CEEOL și ROAD

Supliment al revistei „Impact strategic”

COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ȘI SECURITATE

DOI: 10.53477/1842-8096-22-11

ACȚIUNILE PSIHOLOGICE – COMPONENTĂ PRINCIPALĂ A OPERAȚIILOR NON-CINETICE

Alexandru PINTILI

Psychological actions – main component of non-kinetic operations

Abstract: In the 21st century, the leading states of the world have moved to the next generation wars conduct, emphasis the strategic confrontation of non-kinetic weapons. The modern view of warfare is based on the idea that the mind is the main battle space, and as a result, the new generation wars must be dominated by informational and psychological warfare, in order to achieve superiority and to demoralize the enemy armed forces personnel, and also the civilian population. The main objective is to reduce at minimum the need to deploy classical military power, causing the adversary civilian population support the attacker instead of their own government and country. Currently, almost all armed forces of powerful states have such capabilities that can generate a massive psychological impact. In addition to traditional military operations, non-kinetic psychological and informational operations are becoming increasingly important as modern technologies are more sophisticated, integrated, interconnected. In this context, we will emphasize psychological actions as the main component of non-kinetic operations, highlighting their role and importance in modern conflicts.

Keywords: conflict, non-kinetic, operation, psychological, informational.

Acțiunile psihologice – componentă principală a operațiilor non-cinetice

Rezumat: În secolul XXI statele conducătoare ale lumii au trecut la desfășurarea războaielor de altă generație, în care accentul este pus pe confruntarea strategică a armelor non-cinetice. Viziunea modernă asupra războiului se bazează pe ideea că principalul spațiu de luptă este mintea și, ca urmare, războaiele de nouă generație trebuie să fie dominate de război informațional și psihologic, pentru a obține superioritate și pentru a demoraliza personalul forțelor armate ale inamicului, precum și populația civilă. Obiectivul principal este de a reduce la minim necesitatea dislocării puterii militare clasice, determinând populația civilă a adversarului să sprijine atacatorul în detrimentul propriului guvern și al țării. În prezent, aproape toate forțele armate ale statelor dezvoltate au în componența astfel de capacități ce pot genera un impact psihologic masiv. Pe lângă operațiile militare tradiționale, operațiile non-cinetice de tip psihologic și informațional devin din ce în ce mai importante deoarece tehnologiile moderne sunt tot mai sofisticate, integrate, interconectate. În acest context, vom pune accentul pe acțiunile psihologice ca și componentă principală a operațiilor non-cinetice evidențind rolul și importanța lor în cadrul conflictelor moderne.

Cuvinte-cheie: conflict, non-cinetic, operație, psihologic, informațional.

Introducere

După apariția amenințărilor nucleare, războiul letal a devenit un mijloc ineficient în asigurarea dominației unui adversar. Armele nucleare au dus la excluderea câștigătorilor războiului tradițional, deoarece războiul nuclear conduce automat la distrugerea civilizației umane. În prezent, războaiele tradiționale tind să fie înlocuite din ce în ce mai mult de un nou tip de războaie bazate pe acțiuni non-cinetice. Excluderea posibilității apariției unui război clasic este sarcina universală a omenirii, dar trebuie să realizăm faptul că umanitatea însăși nu poate opri conflictele

de tip Război rece sau agresiuni precum cele ale Rusiei din prezent. Războaiele continuă și sub alte forme, precum cele informaționale, cibernetice, economice, psihologice etc., în contextul în care actorii statali puternici creează în mod constant forme sofisticate de confruntare non-cinetică.

În prezent, statele puternic dezvoltate economic pun accent pe conservarea armelor nucleare și dezvoltarea unor arme non-nucleare eficiente. Studiile și realizările din domeniile tehnico-științific și socio-uman au condus la apariția de noi tehnici sau chiar a unor tipuri de arme psihologice a căror utilizare nu

Alexandru PINTILI este doctorand în domeniul Științe Militare în cadrul Universității Naționale de Apărare „Carol I” din București (e-mail: alex.pintili91@gmail.com).

cauzează daune umane sau materiale ireversibile. În acest sens, dezvoltarea așa-numitor arme non-letale a ajuns în prim-planul obiectivelor statelor puternice.

Unul din primele state care a lansat ideea dezvoltării unor astfel de arme a fost SUA. Un impuls suplimentar în acest sens a fost dat și de lupta împotriva terorismului, a traficului de droguri și persoane la nivel mondial. Imediat după Războiul Rece s-a lansat ideea utilizării unor acțiuni de tip psihologic și informațional care pot schimba conceptul de război, făcând tranziția de la războaiele bazate pe exterminarea inamicului la războaiele din epoca informațională care pun accent pe cucerirea inamicului și controlul acestuia fără a-l distruge.

Dimensiunea psihologică a unui conflict este la fel de importantă ca și dimensiunea sa fizică, iar aceste tipuri de acțiuni au devenit și mai relevante în această epocă a informației și a tehnologiei, mai ales pentru un stat-națiune în care amenințarea în domeniul socio-psihologic este pronunțată.

Pentru a observa cât mai bine importanța unei acțiuni psihologice în cadrul unei operații non-cinetice trebuie să înțelegem ce reprezintă aceste acțiuni de tip psihologic, când pot fi folosite și cum pot ajuta o astfel de operație. Astfel, voi scoate în evidență importanța acțiunilor psihologice în cadrul conflictelor moderne, începând cu principalele lor caracteristici și impactul avut de aceste tipuri de acțiuni în diverse conflicte de-a lungul istoriei, inclusiv în cel din prezent dintre Rusia și Ucraina.

Ce sunt acțiunile psihologice, la ce servesc și când sunt efectuate?

Orice putere nucleară încearcă în prezent să evite utilizarea armelor de distrugere în masă și, prin urmare, recurge la noi modalități de atingere a obiectivelor. Tipurile distructive de operații militare tind să fie înlocuite de operații non-cinetice, „strategiile acestora având ca scop „epuizarea” țării vizate, totodată implicând o gamă largă de acțiuni, precum operații pentru a destabiliza economia, securitatea militară, sfera culturală și filosofică” (Pintili și Mitulețu 2020). Aceste operații sunt efectuate prin intermediul unor mijloace de tip psihologic, de influențare a conștiinței populației, care pot include televiziunea, presa scrisă și internetul prin rețelele sale sociale. Un efect de tip *soft power* al acțiunilor psihologice asupra țintei este mult mai eficient, cu costuri reduse și nu dăunează infrastructurii, mediului și populației prin comparație cu câteva rachete nucleare de croazieră lansate într-o mare metropolă.

Acțiunile psihologice sunt asimilate, din ce în ce mai mult, în cadrul operațiilor non-cinetice, care la rândul lor sunt integrate războiului de tip hibrid sau asimetric. Printre principalele scopuri și obiective a-

le acțiunilor de tip psihologic putem evidenția:

- prevenirea unui posibil conflict armat;
- slăbirea moralului personalului forțelor armate și al populației civile a inamicului;
- convingerea populației civile să refuze să participe la ostilități;
- crearea premiselor pentru realizarea obiectivelor politico-militare conturate cu pierderi umane minime și costuri materiale reduse (Longley 2019).

În prezent, acțiunile psihologice din cadrul unei operații non-cinetice sunt una dintre cele mai eficiente modalități de susținere a trupelor proprii. Structurile de tip PSYOPS¹ acționează și reacționează în baza impactului psihologic pe care îl au acțiunile lor asupra conducerii și a personalului forțelor armate ale inamicului, precum și a populației civile. Într-o situație de criză și odată cu izbucnirea conflictului, obiectivul principal al PSYOPS este de a reduce potențialul moral și stabilitatea psihologică a părții adverse și, prin urmare, să-și asigure victoria.

Teoria și practica acestor tipuri de acțiuni au trecut printr-o lungă istorie în dezvoltarea lor, punctul de cotitură fiind Primul Război Mondial. Această etapă istorică a fost caracterizată prin crearea, în diferite țări, a unor organisme speciale pentru desfășurarea propagandei în rândul trupelor și populației inamicului și dezvoltarea metodelor și tehnicilor de influență psihologică, războiul psihologic fiind recunoscut ca parte integrantă a artei războiului. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, acțiunile psihologice au început să fie văzute ca unul dintre factorii decisivi care ar putea fi folosiți pentru a învinge inamicul cu pierderi minime, iar principalii actori care au demarat astfel de acțiuni au fost Marea Britanie, Germania, URSS și SUA.

Conflictele armate de după cel de-Al Doilea Război Mondial sunt caracterizate prin utilizarea la scară largă a forțelor și mijloacelor PSYOPS. În acești ani, specialiștii din domeniu au dezvoltat conceptul de război psihologic, conform căruia eficacitatea influenței psihologice este determinată de puterea și profunzimea depresiei inamice cauzate de efectul demoralizant al armelor în combinație cu propaganda subversivă (Psychological Operations 2021). Mai mult, ostilitățile din Coreea, Vietnam, Afganistan și din Golful Persic au arătat că numai acele materiale informative care se bazează pe principiile de ideologizare, noutate, impactul integrat al aspectelor militare și psihologice și plauzibilitatea conținutului sunt capabile să îndeplinească obiectivele stabilite în acestea (Goldstein și Findley 1996, 231-249).

Dacă luăm exemplul Rusiei în cazul conflictului cu Ucraina, de la momentul anexării Crimeei și până în prezent, când conflictul a escaladat pe toate fronturile, putem observa că acțiunile psihologice ce au avut ca scop afectarea psihicului populației ucraine-

¹ Structuri specializate la nivel strategic, operativ și tactic care au misiunea de a influența percepțiile, atitudinile și comporta-

mentul grupurilor țintă, pentru a sprijini îndeplinirea obiectivelor politico-militare ale forțelor proprii.

ne au fost aproape la fel de periculoase ca războiul fizic. Liderii de la Kremlin au încercat înaintea invaziei să divizeze societatea și să afecteze instituțiile statului și guvernul de la Kiev, pentru a putea demara un proces de reorientare a Ucrainei către est și nu către vest (așa-zisa „denazificare”).

Înainte de invazia Georgiei și anexarea Crimeei, Rusia a dat dovadă de o puternică pregătire psihologică. Aceasta a inclus campanii de influență îndelungate și activități detaliate pentru a ilustra comunității internaționale un *casus belli* pentru acțiunea militară. Rusia a acționat cinetic numai după ce câmpul de luptă a fost modificat printr-o operație psihologică complexă, folosind o strategie de „înfrângere în detaliu” prin lansarea de atacuri psihologice împotriva populației și a instituțiilor țării țintă. Abia după ce Rusia a atins superioritatea relativă pe acest câmp de luptă a început mișcarea trupelor fizice. Firul comun al tuturor acestor conflicte este că pregătirea câmpului de luptă, fizic sau informațional, este inițiată mai întâi prin acțiuni psihologice.

În cazul conflictului actual din Ucraina, acest demers a fost blocat de liderii de la Kiev încă de la început prin preluarea inițiativei în mediul informațional (Ryan și alții 2022), ceea ce a ajutat-o să obțină un sprijin internațional semnificativ. Pe plan intern, conținutul din rețelele de socializare, cum ar fi videoclipul unui fermier ucrainean tractând un tanc rusesc cu tractorul său (Chaturvedi 2022), a ridicat moralul populației. Dar aceste mesaje concurează pentru influență într-un spațiu plin de cantități fără precedent de informații manipulative și dezinformare. A înțelege și a crea avantaje din aceste informații este un obiectiv strategic pentru orice armată modernă.

Cu câteva săptămâni înainte de invazia Rusiei în Ucraina, secretarul armatei americane, Christine Wormuth, a specificat principalele priorități ale SUA într-o declarație oficială (Wormuth 2022), subliniind necesitatea dezvoltării zonei non-cinetice pentru a putea concura cu Rusia și China și a face față noilor tipuri de amenințări. A doua prioritate se referă la necesitatea îmbunătățirii capacității de lucru în rețea a armatei SUA pentru a-și menține avantajul în zonele de interes, lucru ce se datorează mediului informațional care este din ce în ce mai complex și mai important în conflictele din prezent. Pentru ca o armată modernă să producă efecte decisive în mediul informațional, aceasta trebuie să-și modernizeze capacitățile unităților de tip PSYOPS (US Department of the Army 2018).

Principalul rezultat al PSYOPS, și anume influențarea, se bazează pe capacitatea de a colecta informații, de a le analiza și de a le exploata rapid în mediul informațional. Acest lucru este din ce în ce mai dificil în mediile în care adversarii au acces la informații, capabilități de monitorizare și utilizarea eficientă a rețelelor sociale. Rusia și China excelează în acest sens. Gradul de colectare și analiză nu sunt suficiente, astfel încât un alt factor-cheie îl reprezintă

viteza de colectare și exploatare a informațiilor în zona psihologică a conflictului. Cercetările arată că simpla contracarare a știrilor false cu informații corecte nu este în întregime eficientă (Ecker și alții 2022) din cauza efectului de dezinformare, prin care informațiile false pot schimba percepția populației unui stat asupra evenimentelor trecute (Cherry 2022).

Aceste acțiuni au loc în prezent în Ucraina. Campania de război psihologic a Rusiei se bazează atât pe presa și rețelele sociale susținute de stat, cât și pe cele private, în răspândirea dezinformării atât în rândul populației ucrainene și a celei proprii. Operațiile de tip non-cinetic împotriva infrastructurii ucrainene, precum cele informaționale (Atlantic Council experts 2022), psihologice (Simmons 2022) și cibernetice (Sherm 2022), au scopul de a submina voința Ucrainei de a lupta. Pe plan intern, Rusia vizează proprii cetățeni prin blocarea rețelelor de socializare occidentale și a platformelor de știri, în timp ce promovează propaganda pro-invazie (Milmo 2022). Acest lucru a creat un mediu informațional restrâns și a împărțit și mai mult populația rusă între cei care se bazează pe mass-media susținută de stat și cei care folosesc diferite metode pentru a evita cenzura (Freedom House 2022).

Surprinzător, eforturile de dezinformare externă ale Rusiei au fost în mare măsură ineficiente, deoarece mesajele ucrainene sunt transmise rapid și vizează populațiile aliate deja sceptice față de mass-media rusă. Campaniile pe rețelele de socializare ale Ucrainei au obținut sprijin internațional (Singer 2022), arătând ororile produse de ruși asupra civililor (Chernov și alții 2022) și evidențiind eroi (reali sau nu), precum Fantoma de la Kiev și soldații de pe Insula Șerpilor (Novelly 2022). Mai mult, Ucraina, SUA și alte puteri occidentale au combătut cu succes dezinformarea rusă (Nolan și Kimball 2022) prin publicarea informațiilor referitoare la operațiile rusești, de multe ori chiar și înainte de a avea loc (Boot 2022). În total, aceste campanii au permis mesajelor ucrainene să domine opinia publică occidentală și au fost decisive în obținerea ajutorului militar străin.

Pentru a contracara pe deplin amenințările din sfera psihologică, atât în mediile controlate, cât și necontrolate, comunitatea PSYOPS este obligată să întreprindă acțiuni nu doar în timpul unui conflict/criză, ci și pe timp de pace. Anticiparea activă, identificarea și contracararea acțiunilor psihologice sunt o componentă principală a unui PSYOPS eficient, dar pentru a face acest lucru într-un mediu informațional necontrolat sunt necesare îmbunătățiri semnificative ale capacităților de colectare și analiză.

Astfel, protecția forțelor proprii împotriva impactului psihologic al inamicului, ca parte integrantă a sprijinului moral și psihologic, se realizează atât în timp de pace, cât și de război. Eficacitatea protecției forțelor proprii se realizează, în acest caz, prin luarea în considerare a caracteristicilor operațiilor non-cinetice ale inamicului, a moralului real și a stă-

rii psihologice a personalului și a situației predominante, continuitatea și implementarea cuprinzătoare a măsurilor. pentru sprijin moral și psihologic. De asemenea, este extrem de important să se țină cont de tiparele psihologice de percepție de către personalul militar a informațiilor externe și dotarea formațiilor și unităților militare cu mijloace tehnice inteligente.

Dimensiunea psihologică a operațiilor non-cinetice

De ce sunt acțiunile psihologice o componentă principală a operațiilor de tip non-cinetic? Privind în trecutul îndepărtat, observăm că oamenii au putut să se influențeze reciproc numai în procesul de comunicare directă, influențându-și interlocutorii prin cuvinte, intonație, gesturi, expresii faciale. Astăzi, metodele de influențare a conștiinței umane au devenit mult mai diverse, eficiente și sofisticate datorită experienței practice acumulate de-a lungul mileniilor, precum și prin crearea de tehnologii speciale pentru comunicare și interacțiune. În cadrul unei operații de tip non-cinetic, o acțiune psihologică, în sensul ei cotidian, poate caracteriza:

- dominarea psihologică a celorlalți participanți la conflict;
- asigurarea supunerii voluntare a adversarilor, consolidarea și întărirea anumitor idei în rândul populației civile din statul vizat;
- asigurarea și menținerea unui nivel ridicat de motivație în rândul aliaților pentru a susține un anumit obiectiv etc. (Longley 2019).

În multe state, forțele și mijloacele de influențare psihologică sunt combinate într-un întreg, conceput pentru a atinge scopuri militare, ideologice și politice. Acest proces ia diferite forme în funcție de tradițiile istorice, condițiile politice și economice din respectivul stat. Unele națiuni urmează calea creării unităților de tip PSYOPS cu personal bine instruit, echipat, pregătit pentru acțiuni oriunde și oricând. Aceste unități fac de obicei parte din forțele armate ale statului sau din serviciile sale speciale și sunt folosite atât pe timpul unui conflict, cât și pe timpul unor stări de criză. Această abordare a devenit răspândită în SUA, Federația Rusă, Germania, China, dar și în alte țări. Deci, prin acțiuni psihologice înțelegem o combinație de diverse forme, metode și mijloace de influențare a oamenilor pentru a schimba caracteristicile lor psihologice în direcția dorită (opinii, puncte de vedere, orientări valorice, stări de spirit, motive, atitudini, stereotipuri de comportament).

Într-o operație non-cinetică, impactul psihologic poate fi realizat prin mai multe metode:

- în primul rând, prin mijloace psihologice clasice. De exemplu, în perioada de dinainte de război, guvernul oricărei țări, prin intermediul mass-media, încearcă să formeze puncte de vedere patriotice și convingeri în rândul populației sale (în special, militarilor), pentru a asigura prioritatea obiectivelor poli-

ticii de stat în conștiința de masă. În același timp, potențialul adversar încearcă să insuflă în mintea populației și a personalului militar al statului respectiv, idei și stări de spirit opuse ce aduc beneficii proprii (Badsey 2014), de exemplu, prin acțiuni care incită la prejudecăți naționaliste, nemulțumiri față de măsurile politice sau economice ale guvernului. Așa au procedat toate puterile mondiale în Primul și Al Doilea Război Mondial sau în timpul diferitelor conflicte armate precum cele din Coreea, Vietnam, Orientul Mijlociu etc. (Pols și Oak 2007);

- în al doilea rând, impactul psihologic poate fi realizat prin mijloace pur militare. Un exemplu concludent este cel al Uniunii Sovietice, care și-a desfășurat trupele și rachetele în apropierea frontierei cu China, în Vietnam sau pe teritoriul Cubei (History Editors 2010). URSS a căutat, în repetate rânduri, să își atingă obiectivele politice printr-o demonstrație a forței militare;

- în al treilea rând, pentru influențarea psihologică a adversarului, poate fi utilizat un sistem de sancțiuni comerciale și financiare care vizează subminarea economică. De exemplu, sancțiunile economice împotriva Irakului, Cubei, Libiei sau Sudanului implică o scădere semnificativă a nivelului de trai al majorității populației, numeroase conflicte interne și o creștere a morbidității, malnutriției și, ca urmare, nemulțumirea în masă a cetățenilor față de situația existentă (Rogers 1996);

- în al patrulea rând, specialiștii PSYOPS pot să răspândească zvonuri și dezinformări despre superioritatea semnificativă a trupelor proprii și pierderile inamicului, putând, de asemenea, să lucreze activ cu prizonierii de război în beneficiul propriu.

Acțiunile psihologice sunt instrumente puternice de război, iar operațiile în care sunt utilizate astfel de acțiuni au devenit o parte crucială a ceea ce numim în prezent o operație non-cinetică. Cu toate acestea, NATO are o viziune în contrast cu Rusia vis-à-vis de acest tip de operație, cea din urmă având o concepție mai holistică. Gândirea occidentală asociază aceste tipuri de operații cu operațiile militare. Conform documentelor Alianței Nord-Atlantice, acțiunile de tip psihologic sunt folosite pentru a sprijini operațiile militare prin influențarea unor grupuri țintă (UK Ministry of Defence 2014). În baza acestor aspecte și a ceea ce înseamnă, în prezent, o operație non-cinetică la nivelul statelor membre NATO, ar trebui discutată redefinirea acțiunilor de tip psihologic în termeni de extindere a definiției pentru a acționa mai eficient. PSYOPS ar trebui revizuit terminologic având în vedere că definiția actuală reflectă o abordare destul de restrânsă, care subliniază că acțiuni precum înșelăciunea, dezinformarea și propaganda nu fac parte din setul de instrumente al unui stat democratic. O astfel de abordare ne împiedică să putem reacționa la instrumentele adversarilor din estul Europei, care nu aplică aceleași metode. Bineînțeles, o redefinire nu înseamnă undă verde pentru

actorii democratici în folosirea unor astfel de instrumente, ci poate crea spațiu pentru o mai bună înțelegere a adversarilor și pentru dezvoltarea de contemăsurări.

Nu în ultimul rând, este necesar ca instituțiile de apărare și securitate ale statelor să reacționeze și la vulnerabilitatea existentă a propriilor forțe la nivel psihologic. În zona militară, se acordă foarte multă atenție nivelului tehnic și mai puțin zonei psihologice. Trebuie să fim conștienți de faptul că nu numai publicul larg, ci și personalul militar și de securitate este vulnerabil și poate fi potențială țintă de influențare sau manipulare psihologică a adversarilor.

Concluzii

Istoria războaielor și a conflictelor armate confirmă în mod convingător faptul că acestea sunt luptate, câștigate și pierdute de oameni și nu de avioane, tancuri sau alte tipuri de tehnică militară. Traseul și rezultatul luptelor sunt, într-o măsură decisivă, determinate de modul în care sunt mobilizați și de capacitățile spirituale și fizice ale soldaților. Chiar și în cele mai vechi timpuri, cei mai talentați comandanți înțelegeau că victoria asupra inamicului putea fi obținută nu numai cu armele, ci și prin influențarea conștiinței, voinței, sentimentelor și căutau să folosească mijloacele de influență psihologică pentru a submina moralul inamicului. Acesta este motivul pentru care, în prezent, în multe state s-au dezvoltat structuri puternice de influențare psihologică asupra trupelor inamice. Contracurarea psihologică eficientă a propagandei inamicului și reducerea eficacității acțiunilor sale reprezintă o provocare pentru liderii militari ai unităților de tip PSYOPS.

Astfel de acțiuni reprezintă un tip independent de influență, o armă eficientă, a cărei utilizare poate face posibilă abandonarea totală a forței militare. Acțiunile psihologice reprezintă implementarea măsurilor prezentate mai sus, în timp de pace sau de conflict, menite să submineze potențialul sau prestigiul inamicului. Psihologia, sociologia, antropologia oferă resursele teoretice fundamentale unităților de tip PSYOPS în identificarea verigilor slabe din moralul și psihicul inamicului și în crearea unor tactici fundamentate științific de presiune psihologică. De asemenea, utilizarea la nivel extins a unor astfel de tactici poate conduce la apariția contradicțiilor naționale, sociale, religioase sau a altor tipuri de probleme cu care se vor confrunta trupele inamice.

Rezumând, putem remarca faptul că eficiența acțiunilor psihologice depinde în mare măsură de interacțiunea tuturor structurilor implicate, de capacitatea comandanților de la toate nivelurile de a utiliza forțele și mijloacele PSYOPS. Tot ce am prezentat anterior ne permite să afirmăm că, în prezent, lumea se confruntă cu un nou tip de acțiuni ostile, identificate prin aceste acțiuni psihologice reprezentate de arme și tehnici neletale, o modalitate eficientă de a atinge anumite obiective politice, economice, diplo-

matice sau, chiar, militare. Aceste acțiuni nuucid, nu distrug, dar permit să blochezi sau să modifice cursul unui conflict și, uneori, chiar să obții victoria. Este un tip de armă distinctă, eficientă și relativ ieftină. O armată care va avea superioritate în caracteristicile calitative și cantitative ale acestor tipuri de acțiuni, va fi mai eficientă pe câmpul de luptă al războiului modern.

Comandanții armatelor moderne trebuie să fie și mai conștienți de faptul că pentru a învinge inamicul nu este suficient să-l domini fizic, acest lucru observându-se în actualul conflict ruso-ucrainean, iar distrugerea armatei inamice nu este întotdeauna cea mai eficientă metodă. Succesul luptei moderne depinde în mare măsură de subminarea capacităților morale și psihologice ale părții opuse. Găsirea mijloacelor de creștere a moralului trupelor proprii și de slăbire a stării morale și psihologice a trupelor inamice și menținerea unei presiuni psihologice continue, dure și epuizante asupra inamicului reprezintă câteva caracteristici ale unui lider militar modern și cerința unei practici moderne de luptă.

Statele ce au în componența armatei specialiști sau unități de tip PSYOPS pot efectua acțiuni eficiente asupra inamicului pentru a-și atinge obiectivele militare prin mijloace non-cinetice. Operațiile de tip non-cinetic au potențialul de a deveni principala formă de război în viitor, acest lucru fiind reflectat tot mai mult de doctrinele militare ale armatelor moderne.

Bibliografie:

UK Ministry of Defence. September 2014. "AJP-3.10.1: Allied Joint Doctrine for Psychological Operations". NATO Standardization Office. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/450521/20150223-AJP_3_10_1_PSYOPS_with_UK_Green_pages.pdf (accesat la 20.05.2022).

Atlantic Council experts. 24 February 2022. "Experts React: Russia has launched a war against Ukraine. How can the West fight back?". The Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/experts-react-russia-has-launched-a-war-against-ukraine-how-can-the-west-fight-back> (accesat la 05.05.2022).

US Department of the Army. 4 October 2018. "ATP 3-13.1: The Conduct of Information Operations". <https://irp.fas.org/doddir/army/atp3-13-1.pdf> (accesat la 04.05.2022).

Badsey, Stephen. 8 October 2014. "Propaganda: Media in War Politics". 1914-1918 online. International Encyclopedia of the First World War. https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/propaganda_media_in_war_politics (accesat la 13.05.2022).

Boot, Max. 10 February 2022. "Why the U.S. Ramped Up Its Information War With Russia". Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/why-us-ramped-its-information-war-russia> (accesat la 10.05.2022).

Chaturvedi, Amit. 1 March 2022. "Ukrainian Farmer 'Steals' Russian Tank Using Tractor, Internet Delighted". NDTV. <https://www.ndtv.com/world-news/ukrainian-farmer-steals-russian-tank-using-tractor-internet-delighted-2796370> (accesat la 04.05.2022).

Cherry, Kendra. 11 May 2022. "The Misinformation Effect and False Memories". Verywell Mind. <https://www.verywellmind.com/what-is-the-misinformation-effect-2795353> (accesat la 05.05.2022).

Chernov, Mstyslav; Evgeniy Maloletka, Lori Hinnant. 16 March 2022. "Why? Why? Why? Ukraine's Mariupol descends into despair". AP News. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-war-mariupol-descends-into-despair-708cb8f4a171ce3f1c1b0b8d090e38e3> (accesat la 10.05.2022).

History Editors. 4 January 2010. "Cuban Missile Crisis". History. <https://www.history.com/topics/cold-war/cuban-missile-crisis> (accesat la 13.05.2022).

Nolan, Susan A.; Michael Kimball. 27 August 2021. "What Is Prebunking?". Psychology Today. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/misinformation-desk/2021/08/what-is-prebunking> (accesat la 10.05.2022).

Ecker, Ullrich K. H.; Stephan Lewandowsky, John Cook, Philipp Schmid, Lisa K. Fazio, Nadia Brashier, Panayiota Kendeou, Emily K. Vraga, Michelle A. Amazeen. 12 January 2022. "The psychological drivers of misinformation belief and its resistance to correction". Nature Reviews Psychology. Volume 1. <https://www.nature.com/articles/s44159-021-00006-y> (accesat la 05.05.2022).

Freedom House. 2022. "Freedom on the Net 2021". <https://freedomhouse.org/country/russia/freedom-net/2021> (accesat la 05.05.2022).

Goldstein, Frank L.; Benjamin F. Findley, Jr. September 1996. "Psychological operations: principles and case studies". Air University Press. Alabama. USA.

"Psychological Operations". 10 September 2021. <https://www.goarmy.com/careers-and-jobs/specialty-careers/special-ops/psychological-operations.html> (accesat la 02.05.2022).

Longley, Robert. 22 October 2019. "An Introduction to Psychological Warfare". ThoughtCo. <https://www.thoughtco.com/psychological-warfare-definition-4151867> (accesat la 02.05.2022).

Novelly, Thomas. 2 March 2022. "Ukraine's Fighter Ace 'Ghost of Kyiv' May Be a Myth, But It's Lethal as War Morale". Military.com. <https://www.military.com/daily-news/2022/03/02/ukraines-fighter-ace-ghost-of-kyiv-may-be-myth-its-lethal-war-morale.html> (accesat la 10.05.2022).

Pintili, D. Alexandru; Ion Mitulețu. Octombrie 2020. „Delimitări conceptuale privind operațiile informaționale, cibernetice, non-letale și non-cinetice”. Colocviu strategic nr.10. Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate. București.

Pols, Hans; Stephanie Oak. December 2007. "WAR & Military Mental Health. The US Psychiatric Response in the 20th Century". American Journal of Public Health. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2089086> (accesat la 13.05.2022).

Ryan, Missy; Ellen Nakashima, Michael Birnbaum, David L. Stern. 16 March 2022. "Outmatched in military might, Ukraine has excelled in the information war". The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/national-security/2022/03/16/ukraine-zelensky-information-war> (accesat la 04.05.2022).

Rogers, Elizabeth S. May 1996. "Using Economic Sanctions to Prevent Deadly Conflict". Discussion Paper 96-02. Belfer Center for Science and International Affairs. Harvard Kennedy School. <https://www.belfercenter.org/publication/using-economic-sanctions-prevent-deadly-conflict> (accesat la 13.05.2022).

Milmo, Dan. 4 March 2022. "Russia blocks access to Facebook and Twitter". The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/04/russia-completely-blocks-access-to-facebook-and-twitter> (accesat la 05.05.2022).

Sherm, Justin. 24 February 2022. "Russia's Cyber Threat to Ukraine Is Vast – and Underestimated". WIRED. <https://www.wired.com/story/russias-cyber-threat-to-ukraine-is-vast-and-underestimated> (accesat la 05.05.2022).

Simmons, Ann M. 26 February 2022. "Russian State Media Bolster Putin's Narrative for Ukraine Invasion". The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/russian-state-media-bolster-putins-narrative-for-ukraine-invasion-11645874643> (accesat la 05.05.2022).

Singer, P.W. 12 March 2022. "How Ukraine Won The #LikeWar". Politico. <https://www.politico.com/news/magazine/2022/03/12/ukraine-russia-information-warfare-like-war-00016562> (accesat la 10.05.2022).

Wormuth, Christine E. 8 February 2022. "Message from the Secretary of the Army to the Force". https://www.army.mil/article/253814/message_from_the_secretary_of_the_army_to_the_force (accesat la 04.05.2022).

Responsabilitatea privind conținutul articolelor publicate în Colocviu strategic, inclusiv a opiniilor exprimate, revine în totalitate autorilor, cu respectarea prevederilor Legii nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare și Legii nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare. Sunt autorizate orice reproduceri, fără perceperea taxelor aferente, cu condiția precizării exacte a sursei.

Colocviu strategic

Redactor: CS II dr. Cristian BĂHNĂREANU
Pagină web: <https://cssas.unap.ro/ro/cs.htm>
e-ISSN 1842-8096, 921/2022

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate

Adresă: șos. Panduri, nr. 68-72, sector 5, București
Telefon: 021.319.56.49, Fax: 021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Website: <https://cssas.unap.ro>